

**ВИДОВИЙ СКЛАД ЖУКІВ-СТАФІЛІНІД
(COLEOPTERA, STAPHYLINIDAE)
НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ
“ДЕСНЯНСЬКО-СТАРОГУТСЬКИЙ”**

А.А. ПЕТРЕНКО

*Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАН України,
м. Київ, Україна.*

e-mail: petrenko_aa@ukr.net

П.М. ШЕШУРАК

*Ніжинський державний педагогічний університет
імені Миколи Гоголя, м. Ніжин, Україна.*

e-mail: sheshurak@mai.ru

Представлені дані про видовий склад жуків-стафілінід Національного природного парку «Деснянсько-Старогутський» за матеріалами, зібраними на досліджуваній території протягом 2002—2012 рр. Зроблено огляд 80 таксонів з 42 родів та 9 підродин. Найбагатшим видовим складом характеризуються підродини Staphylininae (26), Paederinae (13) і Tachyporinae (13 видів). Найбільше видів (10) виявлено у роді *Philonthus* Curt. Для більшості видів наведено короткі екологічні дані. За типами ареалів виділено 11 комплексів стафілінід.

К л ю ч о в і с л о в а: жуки-стафілініди, Coleoptera, Staphylinidae, Національний природний парк “Деснянсько-Старогутський”, Україна.

Видовой состав жуков-стафилинид (Coleoptera, Staphylinidae) Национального природного парка «Деснянско-Старогутский»

Петренко А.А., Шешурак П.Н.

Представлены данные о видовом составе жуков-стафилинид Национального природного парка «Деснянско-Старогутский» по материалам, собранным на исследуемой территории на протяжении 2002—2012 гг. Дан обзор 80 таксонов стафилинид из 42 родов и 9 подсемейств. Наибольшим количеством видов представлены подсемейства Staphylininae (26), Paederinae (13) и Tachyporinae (13). Приведены краткие экологические данные для большинства видов. По типам ареалов выделено 11 комплексов стафилинид.

К л ю ч е в ы е с л о в а: жуки-стафилиниды, Coleoptera, Staphylinidae, Национальный природный парк “Деснянско-Старогутский”, Украина.

To the study of species composition of Rove-beetles (Coleoptera, Staphylinidae) of the National natural park «Desnyansko-Starogutsky»

Petrenko A., Sheshurak P.

An overview of 80 validly registered taxa of Rove beetles on the territory of NNP «Desnyansko-Starogutsky» taking into account the latest nomenclature changes is given. These Species belong to 42 genera and 9 subfamilies. The more species-rich subfamilies are Staphylininae (26 spp.), Paederinae (13 spp.) and Tachyporinae (13 spp.). The most species-rich is genus *Philonthus* (10 spp.) which are large and active predators. The short ecological and zoogeographical data are given.

К e y w o r d s: Rove-beetles, Coleoptera, Staphylinidae, National natural park “Desnyansko-Starogutsky”, Ukraine.

Вступ. Стафілініди — одна з найбільш чисельних родин жуків в природних та окультурених наземних біогеоценозах. Широка екологічна пластичність цих комах дозволяє їм мешкати в усіх географічних зонах земної кулі. Вони зустрічаються в різних ярусах ґрунтово-рослинного покриву, під камінням, на вологому мулі та піску, в тріщинах ґрунту, в печерах, а також в погребях, підвалах тощо. Досить часто стафілініди тісно пов'язані з різними рештками рослинного та тваринного походження.

Більшість видів стафілінід є важливими ентомофагами, які стримують масову появу ряду шкідників, забезпечуючи стабільність екосистем. Хижацтво, як переважаючий тип живлення, та майже повна відсутність трофічних зв'язків з рослинами характеризують стафілінід як дуже якісного індикатора ценотичного середовища. Всебічне вивчення окремих систематичних груп стафілінід за їхніми екологічними тенденціями, аналіз трофічних зв'язків та зв'язків переважної більшості видів з щілинами ґрунту, підстилкою і іншими наземними субстратами вказує на їхню важливу участь у ґрунтоутворюючих процесах. Стенотопність окремих видів стафілінід завжди можна використовувати при діагностуванні ґрунтово-рослинних умов.

Національний природний парк «Деснянсько-Старогутський» (далі НППДС) розташований в Середино-Будському районі Сумської області України у межах Новгород-Сіверського Полісся зони мішаних лісів. Територія парку поділяється на західну — Придеснянську та східну — Старогутську ділянки, що сполучені вузькою смугою. Ці унікальні природні комплекси в перспективі мають стати складовою частиною білатерального українсько-російського біосферного резервату. Придеснянська ділянка сьогодні виконує, головним чином, рекреаційні функції, а заповідним ядром є Старогутський лісовий масив (Панченко, 2005).

Видовий склад стафілінід НПП „Деснянсько-Старогутський” до остан-

нього часу ретельно не вивчався. Тому еколого-фауністичні дослідження цієї практично важливої родини жуків в даному регіоні є актуальними і досить перспективними. Останнє підтверджує знахідка виду підтриби *Quediina Kraatz, 1857* — *Acylophorus wagenschieberi* Kiesenwetter, 1850. Для території України він був приведений раніше М. Рибінським (Rybinski, 1903), але в останньому каталозі жуків Палеарктики (Catalogue..., 2004) для України не вказаний. Зібрані нами 3 екземпляри *A. wagenschieberi* підтверджують інформацію М. Рибінського про наявність даного виду у фауні України.

Матеріал і методи. Вивчення жуків-стафілінід на досліджуваній території проводилось протягом 2002—2012 рр. Метою дослідження було вивчення видового складу фауни стафілінід НППДС, проведення аналізу зоогеографічних зв'язків цієї фауни, вивчення біотопічного розподілу та екологічних особливостей зареєстрованих видів. Використані загальноприйняті ентомологічні методи (косіння сачком, пастки Барбера, розбір трухлої деревини та трутових грибів, лісової підстилки, обстеження поверхні ґрунту тощо). Таксономічний розподіл видів здійснено відповідно каталогу жуків Палеарктики (Catalogue..., 2004). Номенклатуру надано згідно з роботою В. Ассінга і М. Шультке (Assing, Schulke, 2007). Автори вдячні В.Ю. Назаренку та В.В. Пархоменку за передані для опрацювання колекційні матеріали жуків цієї родини та керівництву НПП «Деснянсько-Старогутський» за дозвіл проводити наукові дослідження на території парку.

Результати досліджень. Дослідженнями авторів встановлено, що видовий склад жуків-стафілінід НПП «Деснянсько-Старогутський» включає 80 таксонів з 42 родів 9 підродів.

Нижче приведений систематичний список жуків-стафілінід, зареєстрованих на Придеснянській та Старогутській ділянках НППДС. Для кожного виду вказаний ареал, точки збору та коротка екологічна характеристика.

Підродина Scaphidiinae Latreille, 1807

***Scaphidium quadrimaculatum* Olivier, 1790.** **Поширення:** Європа. **Матеріал:** Старогутська ділянка, околиці с. Стара Гута, сосновий ліс, в грибах, 21.06.2006, 1 екз. Жуки активні з травня до вересня місяця, часто зустрічаються під корою та в грибах.

***Scaphisoma agaricinum* (Linnaeus, 1758).** **Поширення:** Європа. **Матеріал:** Старогутська ділянка, околиці с. Стара Гута, сосновий ліс, в грибах, 21.06.2006, 5 екз. За даними М.Б. Нікітського (Жесткокрылые-ксилобионты..., 1996) імаго зустрічаються з квітня по серпень місяць.

Підродина Omaliinae MacLeay, 1825

***Eusphalerum* sp.** **Матеріал:** Старогутська ділянка, околиці с. Стара Гута, сосновий ліс, поляни, косіння сачком, 20.06.2006, 6 екз.

***Olophrum assimile* (Paykull, 1800).** **Поширення:** Європа, Грузія, Сирія. **Матеріал:** Старогутська ділянка, околиці с. Білоусівка, заплава р. Улиця, під залишками сіна на вологому ґрунті, 19.06.2006, 1 екз. Часто трапляється на вологих ґрунтах по берегах озер, у вологій підстилці, наносах, серед скупчень гнилих рослин.

***Arpedium quadrum* (Gravenhorst, 1806).** **Поширення:** Палеарктика. **Матеріал:** Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, сосновий ліс, під вологим сіном, 17.06.2006, 2 екз.; там же, сосновий ліс, 18.06.2006, 1 екз. Заселяє береги водойм, вологі ділянки, трапляється під камінням, в заростях моху, в гнилих рослинних залишках.

***Euscecosum brachypterum* (Gravenhorst, 1802).** **Поширення:** Голарктика. **Матеріал:** Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, лісове болото, в купинах осоки, 16.06.2006, 5 екз. Поодинокі особини трапляються в заростях мокрого моху. Вважається реліктом льодовикової епохи (Норіон, 1963).

Підродина Oxytelinae Fleming, 1821

***Manda mandibularis* (Gyllenhal, 1827).**

Поширення: Європа, Середземномор'я, Сибір. **Матеріал:** Придеснянська ділянка, Очкінська дача, окол. с. Очкіно, 16.06.2006, 1 екз.; там же, заплава р. Десни, лучне різнотрав'я, 17.06.2006, 1 екз. Береги річок з повільною течією, в наносах з неживими молюсками, залишками від риболовлі. Заплавні луки від Карпат до Луганської області.

***Carpelimus* sp.** **Матеріал:** Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, заплава р. Десни, лучне різнотрав'я, 17.06.2006, 4 екз.; Старогутська ділянка, заплава р. Улиця, окол. с. Білоусівки, 19.06.2006, 1 екз.

***Oxytelus sculptus* Gravenhorst, 1806.** **Поширення:** Космополіт. **Матеріал:** Старогутська ділянка, околиці с. Стара Гута, узлісся, на світло, 15.07.2003, 1 екз. Копробіонт, масовий, часто летить на світло.

***Anotylus insecatus* (Gravenhorst, 1806).** **Поширення:** Середня, Північна та Східна Європа, Південно-Західний Сибір. **Матеріал:** Старогутська ділянка, околиці с. Улиця, на світло, 19.07.2005, 1 екз. Звичайний на полях та огородах серед гнилих рослинних решток, в підстилці, в гніздах ссавців. На стовбурах дерев, з яких витікає сік.

***Anotylus rugosus* (Fabricius, 1775).** **Поширення:** Голарктика. **Матеріал:** Старогутська ділянка, околиці с. Стара Гута, узлісся, на світло, 25.07.2003, 3 екз.; околиці с. Улиця, на світло, 19.07.2005, 1 екз.; там же, 23.07.2005, 4 екз.; заплава р. Улиця, околиці с. Білоусівки, 19.06.2006, 1 екз. Звичайний вид. Населяє вологі ґрунти. Зареєстрований в лісах, на луках, полях, огородах, в гнилих рослинних рештках, наносах, в заростях моху.

***Bledius gallicus* (Gravenhorst, 1806) = *fracticornis* (Paycull, 1790).** **Поширення:** Палеарктика. **Матеріал:** Старогутська ділянка, околиці с. Стара Гута, узлісся, на світло, 25.07.2003, 1 екз.; Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, на світло, 01.08.2004, 1 екз., Пархоменко В.В.; околиці с. Боровичі, 03.08.2004, 1 екз. Пархоменко В.В.; околиці с. Улиця, на світло, 19.07.2005, 1

екз. Звичайний вид. В Україні зустрічається повсюди.

***Bledius fossor* Heer, 1839.** **Поширення:** Південна Палеарктика. **Матеріал:** Придеснянська ділянка, околиці с. Очкіно, узлісся — заплавні луки, на світло, 26.07.2003, 11 екз.; там же, 27.07.2003, 5 екз.; 28.07.2003, 8 екз.; Старогутська ділянка, околиці с. Стара Гута, узлісся, на світло, 16.07.2003, 2 екз.; околиці с. Улиця, на світло, 19.07.2005, 22 екз.; там же, 23.07.2005, 1 екз. Мешканець піщано-мулистих берегів.

***Bledius tricornis* (Herbst, 1784).** **Поширення:** Південна Палеарктика, Швеція, Данія. **Матеріал:** Старогутська ділянка, околиці с. Улиця, на світло, 23.07.2005, 1 екз. Галофіл, зустрічається на піщаних та мулистих берегах водойм, в річкових наносах, відмічений вечірній та нічний літ на світло (Кришталь, 1956; Horion, 1963; Lohse, 1964).

Підродина Охурорінае Fleming, 1821

***Oxyporus mannerheimi* Gyllenhal, 1827.**

Поширення: Північна і Східна Європа, Сибір. **Матеріал:** Старогутська ділянка, околиці с. Стара Гута, в грибах, 24.07.2003, 1 екз. Дуже рідко зустрічається в лісових грибах (Szujecki, 1963).

***Oxyporus maxillosus* (Fabricius, 1792).**

Поширення: Північна та Середня Європа, Сибір. **Матеріал:** Старогутська ділянка, околиці с. Стара Гута, в грибах, 24.07.2003, 1 екз. Зустрічається в трутових грибах.

***Oxyporus rufus* (Linnaeus, 1758).**

Поширення: Європейсько-сибірський вид. **Матеріал:** Старогутська ділянка, околиці с. Стара Гута, ліс — луки, в грибах, 17.07.2005, 1 екз. Звичайний міцетобіонт. Розвиток проходить в свіжих зі зрілими спорами грибах. Жуки прогризають ходи з нижнього боку шапки гриба. Пошкоджують пластинчасті і трубчасті гриби, якими живляться імаго і личинки, про що є також і літературні дані (Benick, 1952).

Підродина Steninae MacLeay, 1825

***Stenus cicindeloides* (Schaller, 1783).**

Поширення: Палеарктика. **Матеріал:** Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, заплава р. Десни, лучне різнотрав'я, 01.08.2004, 1 екз., Пархоменко В.В. Гігрофіл. Мешкає на заболочених берегах і луках. Висивається з гнилих решток сіна, очерету, наносів. Населяє мох, купини осоки, часто трапляється під час косіння по траві (Roubal, 1930; Szujecki, 1961).

***Stenus clavicornis* (Scopoli, 1763).**

Поширення: Палеарктика, Східна Індія. **Матеріал:** Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, сосновий ліс, під вологим сіном, 15.06.2006, 3 екз.; там же, лісове болото, в купинах осоки, 16.06.2006, 1 екз.; там же, посадка молодої сосни, підстилка, 17.06.2006, 1 екз. Реєструвався в гніздах дрібних гризунів. Зустрічається як на вологих, так і на сухих ділянках в більшості біотопів.

***Stenus humilis* Erichson, 1839.**

Поширення: Палеарктика. **Матеріал:** Старогутська ділянка, околиці с. Стара Гута, косіння по болоту, 20.06.2006, 1 екз., Назаренко В.Ю. Зустрічається в лісовій підстилці та в заростях моху, взимку — під гнилою корою та мохом, що покриває кору (Hochhuth, 1872).

***Stenus palustris* Erichson, 1839.**

Поширення: Палеарктика, крім півдня. **Матеріал:** Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, лісове болото, в купинах осоки, 16.06.2006, 16 екз.; Старогутська ділянка, окол. с. Білоусівки, заплава р. Улиця, 19.06.2006, 2 екз. Мешканець боліт та вологих лісів (Szujecki, 1961).

Підродина Paederinae Fleming, 1821

***Paederus riparius* (Linnaeus, 1758).**

Поширення: Голарктика. **Матеріал:** Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, заплава р. Десни, 10.05.2004, 2 екз., Пархоменко В.В.; там же, косіння по заплавному луку, 15.06.2006, 2 екз.; там же, косіння по болоту, 16.06.2006, 2 екз.; там же, заплава р. Десенки, ручний збір, 17.06.2006, 7 екз., Назаренко В.Ю.; там же, берег

р. Десенки, 25.07.2005, 1 екз.; там же, 15.06.2006, 1 екз.; 16.06.2006, 2 екз.; там же, лісове болото, в купинах осоки, 16.06.2006, 1 екз.; там же, заплава р. Десни, лучне різнотрав'я, 17.06.2006, 9 екз.; Старогутська ділянка: окол. с. Стара Гута, 16.07.2005, 1 екз.; там же, косіння по болоту, 20.06.2006, 3 екз., Назаренко В.Ю.; околиці с. Улиця, 21.07.2005, 6 екз.; там же, вологі луки, 22.07.2005, 1 екз.; околиці с. Білоусівки, заплава р. Улиця, 19.06.2006, 1 екз.; поляна в сосновому лісі, косіння, 20.06.2006, 1 екз. Мешкає на мокрих луках, в болотистих прибережних смугах, торфовищах, у вільшаниках та лугових лісах, під опалим листям, в заростях моху та гнилих рослинних рештках.

***Astenus sp.* Матеріал:** Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, сосновий ліс, під вологим сіном, 15.06.2006, 3 екз.

***Rugilus rufipes* (Germar, 1836). Поширення:** Європа, Середземномор'я, Кавказ, Західний Сибір. **Матеріал:** Придеснянська ділянка Очкінська дача, околиці с. Очкіно, сосновий ліс, під вологим сіном, 15.06.2006, 16 екз.; там же, 16.06.2006, 7 екз.; там же, сосновий ліс, 18.06.2006, 5 екз.; Старогутська ділянка, околиці с. Стара Гута, лісове болото після пожежі, на трутових грибах на березі, 20.06.2006, 1 екз.; там же, сосновий ліс, в грибах, 1 екз. Мешкає на вологих і сухих полях та луках, в огородах та лісах в гнилих рослинних рештках.

***Rugilus erichsonii* (Fauvel, 1863). Поширення:** Центральна та Західна Європа. **Матеріал:** Старогутська ділянка, заплава р. Улиця, околиці с. Білоусівки, в залишках сіна на вологому ґрунті, 19.06.2006, 6 екз. Трапляється серед гнилих рослинних решток, особливо в залишках сіна, соломи, огородніх та польових бур'янів, а також біля води на торфових болотах (Bohas, 1985).

***Tetartopius rufonitidus* (Reitter, 1909) = *fennicus* (Renkonen, 1938). Поширення:** Центральна та Північна Європа. **Матеріал:** Старогутська ділянка, околиці с. Стара Гута, лісове болото після пожежі, 20.06.2006, 2 екз. Мешкає на за-

болочених берегах озер біля водного дзеркала (Szujecki, 1961).

***Tetartopeus terminatus* (Gravenhorst, 1802). Поширення:** Північна Палеарктика. **Матеріал:** Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, лісове болото, в купинах осоки, 18.06.2006, 1 екз. Заселяє підстилку заболочених лісів. Зустрічається протягом року, особливо весною та восени.

***Lathrobium brunripes* (Fabricius, 1793). Поширення:** Палеарктика. **Матеріал:** Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, заплавні луки, 26.07.2005, 1 екз.; там же, лісове болото, в купинах осоки, 16.06.2006, 1 екз.; там же, 18.06.2006, 3 екз.; там же, сосновий ліс, 17.06.2006, 1 екз.; Старогутська ділянка, околиці с. Стара Гута, лісове болото після пожежі, 20.06.2006, 2 екз. Населяє вологі болотяні ґрунти берегів водойм, наноси, гниле листя, інші скупчення рослинних залишків.

***Lathrobium fovulum* Stephens, 1833. Поширення:** Північна та Центральна Європа **Матеріал:** Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, лісове болото, в купинах осоки, 18.06.2006, 1 екз. Мешканець підстилки заболочених лісів та берегів водойм (Петренко, Журавчак, 2009).

***Lathrobium fulvipenne* (Gravenhorst, 1806). Поширення:** Палеарктика. **Матеріал:** Старогутська ділянка, заплава р. Улиця, околиці с. Білоусівки, 19.06.2006, 1 екз. Зустрічається на вологих місцях в лісах та відкритих біотопах, частіше весною та восени, в гнилих рослинних рештках.

***Lathrobium geminum* Kraatz, 1857 = *volgense* Hochhuth, 1851. Поширення:** Палеарктика. **Матеріал:** Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, сосновий ліс, 9.05.2004, 1 екз., Пархоменко В.В.; там же, околиці с. Очкіно, на світло, 26.07.2004, 1 екз., Пархоменко В.В. Мешкає на вологих ґрунтах як лісових, так і відкритих біотопів, в підстилці, гнилих рослинних рештках та під камінням.

***Lathrobium rufipenne* Gyllenhal, 1813. Поширення:** Європа. **Матеріал:** Придес-

нянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, 16.06.2006, 1 екз. Мешкає в заростях моху (*Sphagnum* Ehrh.) і купи́нах осоки (*Carex* L.) частково залитих водою (Szujeski, 1961).

***Lathrobium* sp.** Матеріал: Старогутська ділянка, заплава р. Улиця, околиці с. Білоусівки, 19.06.2006, 1 екз.

***Ochtheophilum fracticorne* (Paykull, 1800).** Поширення: Палеарктика. Матеріал: Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, лісове болото, в купи́нах осоки, 16.06.2006, 1 екз.; там же, 18.06.2006, 2 екз.; Старогутська ділянка, заплава р. Улиця, околиці с. Білоусівки, в залишках сіна, вологому ґрунті, 19.06.2006, 1 екз.; там же, лісове болото після пожежі, 20.06.2006, 1 екз. Гігрофіл. Заселяє підстилку заболочених лісів, мокрі луки та верхові болота (Петренко, Журавчак, 2009).

Підродина Staphylininae Latreille, 1802

***Othius punctulatus* (Goeze, 1777).** Поширення: Палеарктика. Матеріал: Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, сосновий ліс, під вологим сіном, 15.06.2006, 1 екз. Звичайний в підстилці листяних та мішаних лісів.

***Neobisnius procerulus* (Gravenhorst, 1806).** Поширення: Європа, Середземномор'я, Кавказ, Середня Азія, Іран, Сибір. Матеріал: Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, заплава р. Десни, лучне різнотрав'я, 17.06.2006, 1 екз. Зустрічається біля потоків гірських рік та рік передгір'їв в наносах і під камінням.

***Erichsonius cinerascens* (Gravenhorst, 1802).** Поширення: Європа. Матеріал: Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, лісове болото, в купи́нах осоки, 16.06.2006, 1 екз.; там же, 18.06.2006, 1 екз. Заселяє вологу підстилку в лісах.

***Philonthus carbonarius* (Gravenhorst, 1802) = *varius* (Gyllenhal, 1810).** Поширення: Палеарктика. Матеріал: Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, 15.06.2006, 1 екз. Мешкає в

гнилих органічних рештках, зустрічається протягом року, особливо весною та восени (Петренко, Журавчак, 2009).

***Philonthus decorus* (Gravenhorst, 1802).** Поширення: Європа. Матеріал: Старогутська ділянка, околиці с. Стара Гута, мішаний ліс, 26.07.2003, 1 екз., там же, 27.07.2003, 1 екз. Лісовий вид, що мешкає в опалому листі, заростях моху, гнилих грибах, а вздовж гірських потоків в наносах та під камінням.

***Philonthus micans* (Gravenhorst, 1802).** Поширення: Голарктика. Матеріал: Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, узлісся, заплавні луки, на світло, 26.07.2005, 1 екз., там же, 27.07.2005, 1 екз.; там же, косіння по заплавлених луках, 15.06.2006, 1 екз. Мешкає на берегах водойм та заливних луках.

***Philonthus micantoides* G. Benick & Lohse, 1956.** Поширення: Європа. Матеріал: Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, заплава р. Десни, лучне різнотрав'я, 17.06.2006, 19 екз. Зустрічається на мулистих берегах річок та озер, на заболочених ділянках, в заростях вільхи.

***Philonthus nigrita* (Gravenhorst, 1806).** Поширення: Європа, Мала Азія, Кавказ, Середня Азія, Сибір. Матеріал: Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, заплава р. Десни, лучне різнотрав'я, 17.06.2006, 1 екз.; там же, лісове болото, в купи́нах осоки, 18.06.2006, 14 екз.; Старогутська ділянка, околиці с. Улиця, 23.07.2005, 2 екз. Дуже вологолюбивий вид, що мешкає на болотистих і торф'яних територіях, часто серед мокромоху та в купи́нах осоки.

***Philonthus punctus* (Gravenhorst, 1802).** Поширення: Західна Палеарктика. Матеріал: Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, на світло, 01.08.2004, 1 екз., Пархоменко В.В.; околиці с. Нововасилівка, урочище Острів, 10.05.2004, 1 екз., Пархоменко В.В. Трапляється на мулистих берегах, переважно під камінням та в гнилих рослинних рештках.

***Philonthus quisquiliarius* (Gyllenhal,**

1810). Поширення: Космополіт. **Матеріал:** Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, на світло, 01.08.2004, 1 екз., Пархоменко В.В.; там же, узлісся, заплавні луки, 27.07.2005, 1 екз.; там же, на світло, 28.07.2005, 2 екз.; там же, заплава р. Десни, лучне різнотрав'я, 17.06.2006, 12 екз.; там же, Старогутська ділянка, околиці с. Стара Гута, вирубка, 16.07.2005, 1 екз.; 26.07.2003, 1 екз.; околиці с. Улиця, на світло, 23.07.2005, 1 екз. Гігрофіл. Масовий вид на прибережних смугах водойм (Петренко, Журавчак, 2009).

***Philonthus rotundicollis* (Мйнітрійс, 1832). Поширення:** Палеарктика. **Матеріал:** Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, берег р. Десенки, 27.07.2005, 1 екз.; там же, 29.07.2005, 1 екз. Часто трапляється під камінням, під мохом і опалим листям.

***Philonthus sanguinolentus* (Gravenhorst, 1802). Поширення:** Європа, Середземномор'я, Кавказ, Сибір. **Матеріал:** Старогутська ділянка, околиці с. Стара Гута, лісове болото після пожежі, в трутових грибах на березі, 20.06.2006, 1 екз. Часто трапляється під старим сухим гноєм та гнилими рослинними рештками.

***Philonthus succicola* Thomson, 1860 = *chalceus* Stephens, 1832. Поширення:** Палеарктика. **Матеріал:** Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, 12.05.2004, 1 екз., Пархоменко В.В.; Старогутська ділянка, околиці с. Улиця, мішаний ліс, вологі луки, на трупі крота (*Talpa europaea* L.), 22.07.2005, 1 екз. Всюди на скупченнях дуже гнилих органічних решток, звичайний на трупах дрібних тварин, в пастках з м'ясними принадами, на стовбурах дерев, де витікає сік.

***Gabrius expectatus* Smetana, 1952. Поширення:** Палеарктика. **Матеріал:** Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, 26.07.2005, 1 екз. Хижак, який заселяє пошкодженні стовбури дерев, де живиться яйцями та личинками жуків-короїдів та інших комах.

***Gabrius osseticus* (Kolenati, 1846) (= *vernalis* (Gravenhorst, 1806). Поширен-**

ня: Європа, Мала Азія, Кавказ, Сибір, Далекий Схід. **Матеріал:** Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, 18.06.2006, 1 екз. Звичайний вид роду, зустрічається в підстилці, заростях моху, наносах та гнилих рослинних рештках.

***Gabrius splendidulus* (Gravenhorst, 1802). Поширення:** Європа, Кавказ, Західний Сибір. **Матеріал:** Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, сосновий ліс, під вологим сіном, 15.06.2006, 1 екз.; там же, заплава р. Десни, лучне різнотрав'я, 17.06.2006, 1 екз. Трапляється під трухлявою корою відмираючих та неживих стовбурів дерев, зустрічається у підстилці, трухлій деревині та моху, який вкриває стовбури дерев.

***Ontholestes murinus* (Linnaeus, 1758). Поширення:** Палеарктика. **Матеріал:** Старогутська ділянка, околиці с. Стара Гута, труп яструба-тетерчатника (*Acipiter gentilis* (L.)), 15.07.2005, 2 екз.; там же, околиці с. Улиця, мішаний ліс, вологі луки, на трупі крота (*Talpa europaea* L.), 22.07.2005, 1 екз. Зустрічається на полях, луках та узліссях від рівнин до альпійської зони. Заселяє гнилі рослинні рештки, компости, гній, екскременти, також зареєстрований на трупах.

***Ontholestes tessellatus* (Fourcroy, 1785). Поширення:** Північна Палеарктика. **Матеріал:** Старогутська ділянка, околиці с. Стара Гута, 18.07.2005, 1 екз. Хижак, який заселяє найрізноманітніші гнилі органічні рештки, свіжий гній, гриби, підстилку, просочену витікаючим соком дерев.

***Emus hirtus* (Linnaeus, 1758). Поширення:** Західна і Східна Європа, Кавказ, Закавказзя, Казахстан, Західний Сибір. **Матеріал:** Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, 28.07.2005, 1 екз. Заселяє трухлі рослинні і тваринні рештки, стовбури дерев, з яких витікає сік, особливо просочену ним листяну підстилку.

***Dinothenarus pubescens* (De Geer, 1774). Поширення:** Європа, Сибір. **Матеріал:** Старогутська ділянка, околиці с. Улиця, 20.07.2005, 1 екз. Часто трапля-

ється на полях, луках, лісових полянах, вздовж доріг (Burakowski et al., 1980).

***Staphylinus dimidiaticornis* Gemminger, 1851.** Поширення: Європа. Матеріал: Старогутська ділянка, околиці с. Улиця, 20.07.2005, 1 екз. Найчастіше трапляється у відкритих біотопах і узліссях, переважно під камінням (Burakowski et al., 1980).

***Staphylinus erythropterus* Linnaeus, 1758.** Поширення: Європа. Матеріал: Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, 27.07.2005, 1 екз.; там же, мішаний ліс, 28.07.2005, 2 екз.; там же, берег р. Десенки, мішаний ліс, 27.07.2005, 3 екз.; там же, сосновий ліс, під вологим сіном, 15.06.2006, 2 екз.; Старогутська ділянка, заплава р. Улиця, околиці с. Білоусівки, в залишках сіна на вологому ґрунті, 19.06.2006, 1 екз.; околиці с. Стара Гута, землянка Ковпака, 06.05.2004, 1 екз., Пархоменко В.В.; там же, мішаний ліс, пастка Барбера, 27.07.2003, 3 екз.; там же, сосновий ліс, поляна, косіння сачком, 20.06.2006, 1 екз.; там же, сосновий ліс, в грибах, 21.06.2006, 1 екз.; околиці с. Боровичі, 12.05.2004, 1 екз., Пархоменко В.В. Мешкає в лісовій підстилці, в мохових подушках, трухлявій деревині та під відсталою корою.

***Ocyopus nitens* (Schrank, 1781) (=similis) (Fabricius, 1792).** Поширення: Палеарктика. Матеріал: Придеснянська ділянка, заплава р. Десни, лучне різнотрав'я, 17.06.2006, 12 екз. Мешкає на вологих лісових затінених ґрунтах та торфовищах, рідше зустрічається на оброблюваних полях та в ксерофітних формаціях на схилах пагорбів.

***Acylophorus wagenschieberi* Kiesenwetter, 1850.** Поширення: Європа. Матеріал: Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, лісове болото, в купинах осоки, 16.06.2006, 3 екз. Зустрічається дуже рідко, або спорадично. Населяє торфовища, трясовинні біотопи, дуже вологий мох.

***Quedius fuliginosus* (Gravenhorst, 1802).** Поширення: Європа, Середземномор'я, Кавказ, Сибір, Північний Китай. Матеріал: Придеснянська ділянка, околиці с. Очкіно, сосновий ліс, під вологим сіном, 15.06.2006, 1 екз. Мешкає всюди на вологих ґрунтах, в гнилих рослинних рештках, під корою, мохом, камінням та в гніздах кротів.

ці с. Очкіно, сосновий ліс, під вологим сіном, 15.06.2006, 1 екз. Мешкає всюди на вологих ґрунтах, в гнилих рослинних рештках, під корою, мохом, камінням та в гніздах кротів.

Quedius sp. Матеріал: Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, сосновий ліс, 18.06.2006, 1 екз.

Підродина Tachyporinae MacLeay, 1825

***Ischnosoma splendidum* (Gravenhorst, 1806).** Поширення: Голарктика. Матеріал: Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, сосновий ліс, під вологим сіном, 15.06.2006, 3 екз.; Старогутська ділянка, околиці с. Стара Гута, сосновий ліс, поляна, косіння сачком, 20.06.2006, 1 екз. Заселяє вологі ґрунти в лісах і відкритих ландшафтах. Висівається з моху, листяної підстилki, наносів, гнилих рослинних скупчень.

***Lordithon lunulatus* (Linnaeus, 1760).** Поширення: Європа, Кавказ, Сибір. Матеріал: Старогутська ділянка, околиці с. Стара Гута, лісове болото після пожежі, в трутових грибах на березі, 20.06.2006, 11 екз.; там же, сосновий ліс, в грибах, 21.06.2006, 8 екз.; околиці с. Улиця, вологі луки, 22.07.2005, 1 екз. Заселяє понад 35 видів грибів, трухляву деревину та підстилку лісів різних типів.

Lordithon sp. Матеріал: Старогутська ділянка, околиці с. Стара Гута, сосновий ліс, в грибах, 21.06.2006, 7 екз.

***Sepedophilus immaculatus* (Stephens, 1832).** Поширення: Палеарктика, Індія. Матеріал: Старогутська ділянка, околиці с. Стара Гута, сосновий ліс, поляна, косіння сачком, 20.06.2006, 1 екз. Звичайний в лісах в гнилому листі, моху, трухлій деревині, гнилих рослинних рештках.

***Sepedophilus littoreus* (Linnaeus, 1758).** Поширення: Голарктика. Матеріал: Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, 26.07.2005, 1 екз. Заселяє старі стовбури дерев, гнилу деревину та кору, купи гнилого хворосту, а особливо гриби, де завжди трапляється в підстилці навколо грибного міцелія.

Sepedophilus sp. Матеріал: Деснян-

ська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, сосновий ліс, під вологим сіном, 15.06.2006, 3 екз.; там же, лісове болото, в купинах осоки, 18.06.2006, 4 екз.

***Tachyporus atriceps* Stephens, 1832.** **Поширення:** Європа, Середземномор'я, Кавказ, Сибір. **Матеріал:** Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, лісове болото, в купинах осоки, 16.06.2006, 5 екз.; там же, 18.06.2006, 6 екз. Евритопний вид. Частіше трапляється навколо стовбурів верб та тополь, в торфовищах, в заростях моху роду *Sphagnum* Ehrh.

***Tachyporus chrysomelinus* (Linnaeus, 1758).** **Поширення:** Голарктика. **Матеріал:** Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, косіння по вирубці, 16.06.2006, 1 екз., Назаренко В.Ю. Евритопний вид. Зустрічається протягом року в підстильці, заростях моху, гнилих рослинних рештках, наносах, компостах.

***Tachyporus pusillus* Gravenhorst, 1806 (= *macropterus* Stephens, 1832).** **Поширення:** Палеарктика. **Матеріал:** Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, заплава р. Десенки, ручний збір, 17.06.2006, 1 екз. Частіше заселяє відкриті ландшафти з більш сухими біотопами, рідше трапляється в лісах. На окультурених територіях зустрічається всюди в гнилих рослинних скупченнях.

***Tachyporus solutus* Erichson, 1839.** **Поширення:** Палеарктика. **Матеріал:** Придеснянська ділянка, околиці с. Очкіно, заплава р. Десни, лучне різнотрав'я, 17.06.2006, 1 екз. Заселяє більш відкриті біотопи, де всюди звичайний, але не чисельний.

***Tachinus corticinus* Gravenhorst, 1802.** **Поширення:** Палеарктика. **Матеріал:** Старогутська ділянка, заплава р. Улиця, околиці с. Білоусівки, в залишках сіна на вологому ґрунті, 19.06.2006, 1 екз. Населяє гнилі органічні рештки, трапляється в норах ссавців.

***Tachinus marginellus* (Fabricius, 1781).** **Поширення:** Європа, Сибір. **Матеріал:** Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, сосновий ліс,

під вологим сіном, 15.06.2006, 1 екз. Заселяє підстилку, мох, гриби, сіно, соломому, гнізда гризунів.

***Tachinus rufipes* (Linnaeus, 1758) = *signatus* Gravenhorst, 1802 = *rufipes* Degeer, 1774.** **Поширення:** Палеарктика. Завезений в Північну Америку. **Матеріал:** Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, сосновий ліс, під вологим сіном, 15.06.2006, 1 екз. Звичайний вид роду, зустрічається в гнилих рослинних рештках, вологій підстильці лісів, в гнилих грибах, особливо часто в гної та екскрементах.

Підродина Aleocharinae Fleming, 1821

***Deinopsis erosa* (Stephens, 1832).** **Поширення:** Європа, Східний Сибір, Китай. **Матеріал:** Старогутська ділянка, заплава р. Улиця, околиці с. Білоусівки, 19.06.2006, 1 екз. Гігрофіл. Населяє підстилку в заростях вільхи та осоки. Іноді в липні летить на світло (Лебедев, 1935).

***Myllaena intermedia* Erichson, 1837.** **Поширення:** Європа, Середземномор'я, Північна Америка, Австралія. **Матеріал:** Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, лісове болото, в купинах осоки, 18.06.2006, 2 екз. Гігрофіл, мешкає в підгнилим очеретом, листям вільхи, в річкових наносах та вологих заростях моху (Hogion, 1967).

***Hygronoma dimidiata* (Gravenhorst, 1806).** **Поширення:** Європа, Кавказ, Сибір. **Матеріал:** Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, лісове болото, в купинах осоки, 18.06.2006, 1 екз. Гігрофіл. Звичайний по берегах водойм, що заросли очеретом, рогозом та осокою. Трапляється в піхвах листя очерету, а зимою в його стеблах (Hochhuth, 1871(1872)).

***Gyrophana joyioides* Wusthoff, 1937.** **Поширення:** Європа, Кавказ. **Матеріал:** Старогутська ділянка, околиці с. Стара Гута, сосновий ліс, в грибах, 21.06.2006, 35 екз. Мешкає на грибах багатьох видів, особливо *Oudemansiella platyphylla* (Pers.) Fr. (Burakowski et al., 1981; Glotov et al., 2011).

***Gyrophana manca* Erichson, 1839.**

Поширення: Європа, Кавказ, Сибір. **Матеріал:** Старогутська ділянка: околиці с. Білоусівка, 17.06.2006, 1 екз.; околиці с. Стара Гута, сосновий ліс, в грибах, 21.06.2006, 186 екз. Зустрічається в листяних лісах на грибах та трутових грибах з травня по листопад місяць (Glotov et al., 2011).

***Drusilla canaliculata* (Fabricius, 1787).**

Поширення: Палеарктика. **Матеріал:** Придеснянська ділянка, Очкінська дача, околиці с. Очкіно, під вологим сіном, 17.06.2006, 2 екз.; Старогутська ділянка, заплава р. Улиця, околиці с. Білоусівки, в залишках сіна на вологому ґрунті, 19.06.2006, 1 екз.; околиці с. Улиця, 23.07.2005, 1 екз. Звичайний вид. Зустрічається в опалому листі, заростях моху, гнилих рослинних рештках та під камінням.

***Aleochara curtula* (Goeze, 1771).** **Поширення:** Голарктика. **Матеріал:** Старогутська ділянка, околиці с. Улиця, 14.07.2005, 1 екз.; там же, мішаний

ліс, вологі луки, на трупі крота (*Talpa europaea* L.), 22.07.2005, 2 екз. Часто зустрічається на трупах хребетних, екскрементах та дуже гнилих рослинних рештках.

Аналізуючи вищесказане, необхідно відзначити, що на Придеснянській ділянці парку зареєстровано 49 видів, на Старогутській — 45 видів жуків-стафілінід (табл. 1). Найчисельнішими тут є підродина Staphylininae, яка нараховує 26 видів, та Paederinae і Tachyporinae, що включають по 13 видів. Зокрема 10 видів підродина Staphylininae, що відносяться до роду *Philonthus* Curt., характеризуються великими розмірами тіла і є активними хижаками. Окремі види родини є ектопаразитами пупаріїв мух. Нарешті, на досліджуваній території зареєстрований один з найкрупніших та найяскравіших жуків цієї родини, що занесений до другого та третього видань Червоної книги України, *Emus hirtus* (Linnaeus, 1758).

Таблиця 1.

Перелік стафілінід (Coleoptera, Staphylinidae), зареєстрованих на території НПП «Деснянсько-Старогутський»

Table 1.

A checklist of road beetles (Coleoptera, Staphylinidae) registered in the National natural park «Desnyansko-Starogutsky»

Таксон	Місцезнаходження		Зоогеографічна характеристика	Примітки*
	Придеснянська ділянка	Старогутська ділянка		
Підродина Scaphidiinae Latreille, 1807				
<i>Scaphidium quadrimaculatum</i> Olivier, 1790	-	+	Європейський	1
<i>Scaphisoma agaricinum</i> (Linnaeus, 1758)	-	+	Європейський	1
Підродина Omaliinae MacLeay, 1825				
<i>Eusphalerum</i> sp.	-	+		1
<i>Olophrum assimile</i> (Paykull, 1800)	-	+	Європейсько-кавказький	1
<i>Arpedium quadrum</i> (Gravenhorst, 1806)	+	-	Палеарктичний	1
<i>Euscocosum brachypterum</i> (Gravenhorst, 1802)	+	-	Голарктичний	1
Підродина Oxytelinae Fleming, 1821				
<i>Manda mandibularis</i> (Gyllenhal, 1827)	+	-	Європейсько-сибірський	1
<i>Carpelimus</i> sp.	+	+		1
<i>Oxytelus sculptus</i> Gravenhorst, 1806	-	+	Космополітний	2

Продовження табл. 1

<i>Anotylus insecatus</i> (Gravenhorst, 1806)	-	+	Європейсько-сибірський	2
<i>Anotylus rugosus</i> (Fabricius, 1775)	-	+	Голарктичний	1, 2
<i>Bledius gallicus</i> (Gravenhorst, 1806)	+	+	Палеарктичний	2, 4
<i>Bledius fossor</i> Heer, 1839	+	+	Південно-палеарктичний	2
<i>Bledius tricornis</i> (Herbst, 1784)	-	+	Південно-палеарктичний	2
Підродина Oxyporinae Fleming, 1821				
<i>Oxyporus mannerheimi</i> Gyllenhal, 1827	-	+	Європейсько-сибірський	2
<i>Oxyporus maxillosus</i> (Fabricius, 1792)	-	+	Європейсько-сибірський	2
<i>Oxyporus rufus</i> (Linnaeus, 1758)	-	+	Європейсько-сибірський	2
Підродина Steninae MacLeay, 1825				
<i>Stenus cicindeloides</i> (Schaller, 1783)	+	-	Палеарктичний	4
<i>Stenus clavicornis</i> (Scopoli, 1763)	-	+	Палеарктичний	1
<i>Stenus humilis</i> Erichson, 1839	-	+	Палеарктичний	3
<i>Stenus palustris</i> Erichson, 1839	+	+	Палеарктичний	1
Підродина Paederinae Fleming, 1821				
<i>Paederus riparius</i> Linnaeus, 1758	+	+	Голарктичний	3
<i>Astenus</i> sp.	+	-		1
<i>Rugilus rufipes</i> (Germar, 1836)	+	+	Європейсько-сибірський	1
<i>Rugilus erichsonii</i> (Fauvel, 1863)	-	+	Європейський	1
<i>Tetartopius rufonitidus</i> (Reitter, 1909)	-	+	Європейський	1
<i>Tetartopeus terminatus</i> (Gravenhorst, 1802)	+	-	Північнопалеарктичний	1
<i>Lathrobium brunnipes</i> (Fabricius, 1793)	+	+	Палеарктичний	1
<i>Lathrobium fovulum</i> Stephens, 1833	+	-	Європейський	1
<i>Lathrobium fulvipenne</i> (Gravenhorst, 1806)	-	+	Палеарктичний	1
<i>Lathrobium geminum</i> Kraatz, 1857	+	-	Палеарктичний	4
<i>Lathrobium rufipenne</i> Gyllenhal, 1813	+	-	Європейський	1
<i>Lathrobium</i> sp.	-	+		1
<i>Ochtheophilum fracticorne</i> (Paykull, 1800)	+	+	Палеарктичний	1
Підродина Staphylininae Latreille, 1802				
<i>Othius punctulatus</i> (Goeze, 1777)	+	-	Палеарктичний	1
<i>Neobisnius procerulus</i> (Gravenhorst, 1806)	+	-	Європейсько-середземноморський	1
<i>Erichsonius cinerascens</i> (Gravenhorst, 1802)	+	-	Європейський	1
<i>Philonthus carbonarius</i> (Gravenhorst, 1802)	+	-	Палеарктичний	1
<i>Philonthus decorus</i> (Gravenhorst, 1802)	-	+	Європейський	3
<i>Philonthus micans</i> (Gravenhorst, 1802)	+	-	Палеарктичний	3
<i>Philonthus micantoides</i> G.Benick & Lohse, 1956	+	-	Європейський	1

Продовження табл. 1

<i>Philonthus nigrita</i> (Gravenhorst, 1806)	+	+	Європейський	1, 2
<i>Philonthus punctus</i> (Gravenhorst, 1802)	+	-	Західнопалеарктичний	4
<i>Philonthus quisquiliarius</i> (Gyllenhal, 1810)	+	+	Космополітний	1, 2, 4
<i>Philonthus rotundicollis</i> (Ménétriés, 1832)	+	-	Палеарктичний	4
<i>Philonthus sanguinolentus</i> (Gravenhorst, 1802)	-	+	Палеарктичний	1
<i>Philonthus succicola</i> Thomson, 1860	+	+	Палеарктичний	2, 4
<i>Gabrius expectatus</i> Smetana, 1952	+	-	Палеарктичний	2
<i>Gabrius osseticus</i> (Kolenati, 1846)	+	-	Палеарктичний	1
<i>Gabrius splendidulus</i> (Gravenhorst, 1802)	+	-	Європейсько-сибірський	1
<i>Ontholestes murinus</i> (Linnaeus, 1758)	-	+	Палеарктичний	2
<i>Ontholestes tessellatus</i> (Fourcroy, 1785)	-	+	Північнопалеарктичний	2
<i>Emus hirtus</i> (Linnaeus, 1758)	+	-	Європейсько-середземноморський	2
<i>Dinothenarus pubescens</i> (De Geer, 1774)	-	+	Європейсько-сибірський	2
<i>Staphylinus dimidiaticornis</i> Gemminger, 1851	-	+	Європейський	2
<i>Staphylinus erythropterus</i> Linnaeus, 1758	+	+	Європейський	1, 2, 4
<i>Ocyopus nitens</i> (Schrank, 1781)	+	-	Європейський	1
<i>Acylophorus wagenschieberi</i> Kiesenwetter, 1850	+	-	Європейський	1
<i>Quedius fuliginosus</i> (Gravenhorst, 1802)	+	-	Транспалеарктичний	1
<i>Quedius</i> sp.	+	-		1
Підродина Tachyporinae MacLeay, 1825				
<i>Ischnosoma splendidum</i> (Gravenhorst, 1806)	+	+	Голарктичний	1
<i>Lordithon lunulatus</i> (Linnaeus, 1760)	-	+	Європейсько-сибірський	1, 2
<i>Lordithon</i> sp.	-	+		1
<i>Sepedophilus immaculatus</i> (Stephens, 1832)	-	+	Транспалеарктичний	1
<i>Sepedophilus littoreus</i> (Linnaeus, 1758)	+	-	Голарктичний	2
<i>Sepedophilus</i> sp.	+	-		3
<i>Tachyporus atriceps</i> Stephens, 1832	+	-	Європейсько-сибірський	1
<i>Tachyporus chrysoelinus</i> (Linnaeus, 1758)	+	-	Голарктичний	3
<i>Tachyporus pusillus</i> Gravenhorst, 1806	+	-	Палеарктичний	1
<i>Tachyporus solutus</i> Erichson, 1839	+	-	Палеарктичний	1
<i>Tachinus corticinus</i> Gravenhorst, 1802	-	+	Палеарктичний	1
<i>Tachinus marginellus</i> (Fabricius, 1781)	+	-	Європейсько-сибірський	1
<i>Tachinus rufipes</i> (Linnaeus, 1758)	+	-	Голарктичний	1
Підродина Aleocharinae Fleming, 1821				
<i>Deinopsis erosa</i> (Stephens, 1832)	-	+	Європейський	1

Продовження табл. 1

<i>Myllaena intermedia</i> Erichson, 1837	+	-	Європейсько-середземноморський	1
<i>Hygronoma dimidiata</i> (Gravenhorst, 1806)	+	-	Європейсько-сибірський	1
<i>Gyrophaena joyioides</i> Wusthoff, 1937	-	+	Європейсько-сибірський	1
<i>Gyrophaena manca</i> Erichson, 1839	-	+	Європейсько-сибірський	1
<i>Drusilla canaliculata</i> (Fabricius, 1787)	+	+	Палеарктичний	1, 2
<i>Aleochara curtula</i> (Goeze, 1771)	-	+	Голарктичний	2
Кількість видів	49	45		

Умовні позначення: (+) — наявність виду, (-) — відсутність виду.

* Колекційний матеріал: 1 — А.А. Петренка, 2 — П.М. Шешурака, 3 — В.Ю. Назаренка, 4 — В.В. Пархоменка.

Найбільш масово на території НППДС представлені палеарктичні види та види європейського і європейсько-сибірського комплексів (табл. 2).

Висновки

Видовий склад жуків-стафілінід НПП «Деснянсько-Старогутський» включає 80 таксонів з 42 родів 9 підродин. Узагальнені дані дають підстави стверджувати про достатньо високе різноманіття стафілінід на досліджуваній території. На Придеснянській ділянці парку зареєстровано 49, а на Старогутській — 45 видів. Найбільшу

кількість видів нараховують підродини Staphylininae (26 видів) та Paederinae і Tachyporinae (по 13 видів).

Знахідка на території НППДС 3 екз. виду *A. wagenschieberi* із підтриби Quediina, раніше вказаного для України М. Рибінським (Rybinski, 1903), але не вказаного для її території в останньому каталозі жуків Палеарктики (Catalogue..., 2004), розв'язує це спірне питання.

Аналіз географічного поширення стафілінід, представлених у фауні НППДС, свідчить, що найбільш масово тут представлені палеарктичні види

Таблиця 2.

Кількість видів стафілінід, зареєстрованих на території НПП «Деснянсько-Старогутський», і відсоткове співвідношення хоротипів

Table 2.

Number of species road beetles and proportion chorotypes registered at the territory of the National natural park «Desnyansko-Starogutsky»

Хоротип	Кількість видів	Співвідношення хоротипів, %
Космополітний	2	2,7
Голарктичний	8	8,2
Палеарктичний	30	41,1
Європейський	15	25,7
Європейсько-сибірський	14	18,8
Європейсько-середземноморський	3	4,1
Європейсько-кавказький	1	1,3

і види європейського, європейсько-сибірського та голарктичного комплексів. За типами ареалів виділено 11 комплексів стафілінід.

Базуючись на власних даних, можна говорити про досить багатий видовий склад жуків родини Staphylinidae, що зберігся на території НПП «Деснян-

сько-Старогутський». А наявність тут червонокнижних видів — свідчить про необхідність посилення природоохоронної роботи, особливо на Придеснянській ділянці, яка сьогодні виконує, головним чином, рекреаційні функції (Панченко, 2005).

Література

- Кришталь О.П. Ентомофауна ґрунту та підстилки в долині середньої течії г. Дніпра / О.П. Кришталь. — Київ: Вид-во КДУ, 1956. — С. 10—58, 208—223.
- Лебедев О.Г. Матеріали до вивчення біоценозу листяного лісу (ч. 2) / О.Г. Лебедев // Збірник праць відділу екології наземних тварин. — К.: Видавництво УАН, 1935. — Ч. 2, № 3. — С. 19—55.
- Жесткокрылые-ксилобионты, мицетобионты и пластинчатоусые Приокско-Террасного биосферного заповедника (с обзором фауны этих групп Московской области) / Н.Б. Никитский, И.Н. Осипова, М.В. Чемерис и др. — М.: Изд-во МГУ, 1996. — 197 с.
- Панченко С.М. Флора національного природного парку «Деснянсько-Старогутський» та проблеми охорони фіторізноманіття Новгород-Сіверського Полісся / С.М. Панченко. — Суми: ВТД «Університетська книга», 2005. — 170 с.
- Петренко А.А. *Aleochara bilineata* Grav. (Coleoptera, Staphylinidae) — энтомофаг весенней капустной мухи в Киевской области / А.А. Петренко // Экология и таксономия насекомых Украины. Сб. научн. тр. — Киев — Одесса: Выща школа, 1989. — Вып. 3. — С. 56—58.
- Петренко А.А., Журавчак Р.О. Коротконадкрилі жуки (Coleoptera, Staphylinidae) Рівненського природного заповідника / А.А. Петренко, Р.О. Журавчак // Збереження та відтворення біорізноманіття природно-заповідних територій: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 10-річчю Рівненського природного заповідника (м. Сарни, 11—13 червня 2009 року) / [редкол.: Будз М.Д. та ін.] — Рівне, ВАТ «Рівненська друкарня», 2009. — С. 517—525.
- Assing, V. & M. Schulke. Supplemente zur mitteleuropaischen Staphylinidenfauna (Coleoptera, Staphylinidae). III. / V. Assing & M. Schulke. — Entomologische Blatter, 2007. — 102. — Hf. 1—3. — S. 1—78.
- Benick L. Pilzkafer und Kaferpilze, ökologische und statische Untersuchungen/ L. Benick // Acta zool. Fenn., 1952. — 70, Helsingfors. — 250 p.
- Bohac J. Review of the subfamily Paederinae (Coleoptera, Staphylinidae) of Czechoslovakia. Part II. / J. Bohac // Acta entomol. Bohemosl., 1985. — 82. — P. 43—467.
- Burakowski B. Katalog Fauny Polski. Cz.XXIII, tom 7. Chrzaszcze — Coleoptera. Kusakowate — Staphylinidae, czesc 2 / B. Burakowski, M. Mroczkowski, J. Stefanska. — Warszawa, 1980. — 273 s.
- Glotov S.V. Rove Beetles of the Genus Gyrophaena (Coleoptera, Staphylinidae, Aleocharinae) of Ukraine / S.V. Glotov, A.A. Petrenko, A.Yu. Mateleshko // Vestnik zoologii, 2011. — №45 (2). — С. 127—143.
- Hochhuth J.H. Enumeration der in den Russischen Gouvernements Kiew und Volhynien bisher aufgefundenen Kafer II / J.H. Hochhuth // Bull. Soc. Nat. Moscou, 1871 (1872). — XLIV. — p. 78—170.
- Horion A. Faunistik der mitteleuropaischen Kafer IX: Staphylinidae 1. Teil. Micropeplinae bis Euaesthetinae / A. Horion. — Uberlingen-Bodensee, 1963. — 412 S.
- Horion A. Faunistik der mitteleuropaischen Kafer XI: Staphylinidae 3. Teil. Habrocerinae bis

- Aleocharinae (ohne subtribus Athetae) / A. Horion. — Überlingen-Bodensee, 1967. — 419 S.
- Catalogue of Palaearctic Coleoptera.; Hydrophiloidea-Histeroidea-Staphylinoidea / I. Löbl & A. Smetana. — Stenstrup: Apollo Books, 2004. — Vol. 2. — p. 1—704.
- Lohse G.A. Die Kafer Mitteleuropas. Bd. 4: Staphylinidae I (Micropeplinae bis Tachyporinae) / G.A. Lohse. — Krefeld, 1964. — 264 S.
- Rybinski M. Wykaz chaszczow zebranych na Podolu galicyjskem przy szlaku kolejowym Zloczow — Podwoloczyska w latach 1884 — 1890 / M. Rybinski // Spraw. Kom. Fizyogr., 1903. — 37(2). — p. 57—175.
- Roubal J. Katalog Coleoptera (brouku) Slovenska a Podkarpatska / J. Roubal. — Praha, 1930. — 527 s.
- Szujecki A. Kusakowate-Staphylinidae. Podrodzina Steninae / A. Szujecki // Klucze do oznaczania owadow Polski, cz. 19, chaszczce-Coleoptera. — Warszawa, 1961. — Zesz. 24b.— 72 s.
- Szujecki A. Materialy do poznania Staphylinidae (Coleoptera) Polski. II / A. Szujecki // Fragmenta faunistica. — Warszawa, 1963. — T.XI, Nr.3. — s. 31—39.